

С Т А Н О В И Щ Е

ЗА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ И ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ НА
МОМЧИЛ НИКОЛАЕВ МЕТОДИЕВ, ДОКТОР ПО ИСТОРИЯ И ДОКТОР НА
ФИЛОСОФСКИТЕ НАУКИ,

КАНДИДАТ В КОНКУРСА ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ
„ПРОФЕСОР“ НА ПОЛОВИН ЩАТ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 2.2.
ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ, В ДЕПАРТАМЕНТ „ИСТОРИЯ“ НА НОВ БЪЛГАРСКИ
УНИВЕРСИТЕТ, ОБЯВЕН В ДВ 54/16.06.2020 Г.

Кандидатът д-р Момчил Николаев Методиев е добре известен на научната и на широката общественост, у нас и в чужбина, като квалифициран, прецизен и талантлив изследовател и преподавател.

Момчил Методиев има впечатляваща професионална квалификация – възпитаник е на НГДЕК „Свети Константин Кирил Философ“ и на Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, със специализация „Стара история, тракология и средновековна история“, получил е научните степени „доктор по история“ и „доктор на философските науки“ от Софийския университет. Освен това е специализирал „Кореистика“ в Института за международни отношения на Университета „Йонсей“ в Сеул, Република Корея и в Института за международни отношения „Клингендал“ в Хага, Холандия.

Не по-малко впечатляваща е професионалната реализация на Момчил Методиев през годините - учител по гражданска история в Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“ и учител по история в Немската езикова гимназия, специалист в ЦДА на ДА „Архиви“, работил е в Министерство на външните работи като експерт и е получил дипломатически ранг втори секретар, участвал е като сътрудник на изследователския проект за Студената война на Центъра „Удроу Уилсън“ във Вашингтон, бил е хоноруван преподавател в Катедра „Стара история, тракология и средновековна история“ в Исторически факултет и в Катедра „Историческо и систематическо богословие“, Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, лектор в Дипломатическия институт към Министерството на външните работи и през последните две години е хоноруван преподавател в НБУ. Член е на експертния съвет към Института за изследване на близкото минало и на Съвместната мултидисциплинарна експертна комисия по исторически и образователни въпроси между Република България и Република Северна Македония. Многогодишната работа на Момчил Методиев като редактор и главен редактор на

престижното списание „Християнство и култура“ говори за неговите научни и организационни качества.

Научната продукция на Момчил Методиев през последните по-малко от двадесетина години се отличава и по своето количество и по научни ѝ качества. Той е автор на пет монографии, на 33 научни статии в български списания и сборници на пет статии в чуждестранни издания на английски език, съставител и редактор е на шест документални сборници, съавтор е на учебно помагало. Публикувал е множество статии в електронни и други медии.

От началото на своята кариера Момчил Методиев проявява интерес към историята на западното християнство и на папството (дисертацията „Еволюция на папската институция (началото на IV-началото на VII в.) (2002); статиите „Формиране на принципите на управление на папската институция (началото на IV - средата на V век) (2002); "Келтското избухване" от втората половина на VI век като етап от съзряването на западното монашество“ (2002), монографията „Папите и тяхната империя (II-VII в.) (2002). По-сетне той се ориентира към многостранна проблематика от областта на съвременната история.

При целия широк регистър на научните му интереси основните публикации на Момчил Методиев са съсредоточени в няколко изследователски полета: на първо място, историята на Българската православна църква през комунистическия период, контрола на режима върху нея чрез съответните негови органи, външните връзки на БПЦ и отношението към икуменизма, биографиите нейни водещи йерарси; на второ място, той е посветил много усилия на изследването на дейностите на системата на Държавна сигурност като репресивен орган на тоталитарния режим; на трето място неговото внимание е привлечено от историята на западното християнство.

Към първия кръг изследвания на Момчил Методиев на историята на Българската православна църква през комунистическия период се отнасят забележителната монография „Между вярата и компромиса. Българската православна църква и комунистическата държава (1944-1989 г.) (2010)“, и множество статии като, „Обезличаването на Православната църква от комунистическата държава“ (2007); „Библията между контрабандата и пропагандата: Как комунистическата партия допусна издаването на Библията през 1982 г.“ (2007); „Календар и църковна политика през комунизма“ (2008); Историята на „един нов, малък и демократичен устав“ на БПЦ (2009); „Изборът на патриарх Максим (2010); „Комунистическият проект за БПЦ: "пазител на българщината" и "паметник на културата" (2010); „Дилемите на икуменизма през Студената война (2011); „Държавна сигурност в Духовната академия“ (2011); „Българската православна църква в плановете на комунистическата Държавна сигурност“ (2011); „Отделяне на църквата от държавата в България: исторически произход и съвременна практика (2013); „Уникален ли е българският опит? Намесата на Държавна сигурност в живота на изповеданията

през комунизма (2013); „Българската православна църква в рамките на държавата и на обществото: предизвикателства в един все по-секуларизиран свят (2015); „Цезаропапизъм, държавна репресия или дефицит на автокефалия? Случаят на Българската православна църква през комунизма (2016); „Държавна сигурност в Св. синод на БПЦ: статистика, тенденции, изненади“ (2016); „Държавна сигурност в Св. синод на БПЦ: статистика, тенденции, изненади“ (2016); „Повратна точка или приемственост. Динамика в отношенията между Църква и държава в комунистическа България“ (2017).

Участието на Момчил Методиев в международни конференции и сборници за историята на религията в Източна Европа през комунистическия период позволява да се открият в сравнителен план общите черти и спецификите на българския случай в рамките на бившия съветски блок („Symbols and Identity in Bulgaria: Parallels between communist atheism and Western secularism“; „The Ecumenical Activities of the Bulgarian Orthodox Church: Reasons, Motivations, Consequences,“ (2012); “The Best Priest is the One Who Does Nothing” (Policy of Forced Secularization of the Bulgarian Society during the Communist Period) (2010); „Bulgaria. In: Transitional Justice in Eastern Europe and the former Soviet Union. Reckoning with the Communist Past (2010).

С оригинален принос са изследванията на Момчил Методиев на системата на Държавна сигурност като тайна полиция на комунистическия режим, двете монографии – „Машина за легитимност. Ролята на Държавна сигурност в комунистическата държава“ (2007) и „Държавна сигурност – предимство по наследство. Професионални биографии на водещи офицери“ (в съавторство с Мария Дерменджиева, 2016) и редица статии.

Към биографичните изследвания на Момчил Методиев за йерарси на БПЦ и на богослови, и отношението на комунистическия режим към тях, се отнася монографията „Нюйоркски митрополит Андрей. Биография, спомени, дневници“ (2016), статиите за Доростолския митрополит Иларион („Абсолютно неподходящ“. Личността на Доростолски митр. Иларион през погледа на Държавна сигурност“ (2013); за богослова академик протопрезвитер Стефан Цанков („Човек под въпросителна“ : личността на прот. Стефан Цанков през погледа на Държавна сигурност“ (2013); за Неврокопски митрополит Борис („Документирайте незабавно противонародните изказвания“ : личността на Неврокопски митрополит Борис през погледа на Държавна сигурност“ (2014); за Неврокопски митрополит Пимен („Алтернативният „патриарх“ : Неврокопски митрополит Пимен през погледа на Държавна сигурност“ (2014).

От особено значение в изследванията на Момчил Методиев е издирването и пускането в научно обращение на ценни документи, като особено внимание заслужават сборниците: „Кирил, Патриарх Български. Дневници“, съставителство и редакция заедно с Живко Лефтеров (2018); поредица от документи от архивите на Държавна сигурност („Държавна сигурност – политическа

полиция“, заедно с Христо Христов (2011); „Държавна сигурност и края на тоталитаризма. Сборник с документи“ (2012) и „Държавна сигурност срещу граждански организации (1988-1990 г.)“ (2013) и двата сборника заедно с Мария Дерменджиева); „Военното разузнаване през комунизма“, заедно с Христо Христов (2012).

Заедно с Йордан Баев, Костадин Грозев, Бойко Младенов и Мариана Лечева М. Методиев е подготвил публикацията на документи от личния фонд на Тодор Живков, в рамките на международния проект за Студената война на Центъра „Удроу Уилсън“ (2003).

Публикациите на Момчил Методиев са цитирани общо в 80 пъти в различни издания – книги и статии от български автори.

Както е посочено по-горе Момчил Методиев има богат опит като преподавател в учебни заведения от различни степени и характер.

Момчил Методиев има брой точки по наукометрични показатели надхвърлящи изискваните за заемане на академичната длъжност „професор“.

Изследванията на д-р Момчил Методиев имат висока научна и познавателна стойност, и представляват оригинален принос към изследваната от него проблематика. Заедно с неговите забележителни преподавателски качества той ще бъде ценен и престижен член на Департамент „История“ на НБУ. Момчил Николаев Методиев е достоен кандидат за академичната длъжност „професор“ и положителният вот на почитаемото научно жури ще бъде заслужено признание на неговите качества и постижения.

23.09.2020 г.

проф. д-р Румен Генов